

Forfatter: Martensen, Hans Lassen

Titel: BREV TIL: Laub, Hardenack Otto Conrad FRA: Martensen, Hans Lassen (1861-02-13)

Citation: Martensen, Hans Lassen: "BREV TIL: Laub, Hardenack Otto Conrad FRA: Martensen, Hans Lassen (1861-02-13)", i *Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (2. bind)*, Karl Schönbergs Forlag, s. 56. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002252230-002-shoot-L0022522300020016.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (2. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

*Fra Martensen til Laub*  
*Kjøbenhavn 13. Februar 1861*

Kjære Biskop Laub! — — Jeg takker Dem hjerteligt for Deres Rundskrivelse og maae i Eet og Alt samstemme. De har talt det rette Ord og i rette Tid. Loven om Sognebaandets Løsning misbruges paa flere Steder i ikke ringe Grad.

Lad mig dernæst i Anledning af de udførlige Yttringer i Deres Brev sige Dem min hjertelige Tak for den kjærlige Interesse, som deri udtaler sig for mine Arbeider.

Jeg kan i Sandhed sige, at der neppe er Nogen, der har sagt mig saa træffende Ting om min aandelige Individualitet, som De. De har ganske Ret i, at det er min Lod at begynde i Centrum og derfra at arbeide mig hen i Peripherien. Heri ligger en Gave, men ogsaa en meget vanskelig Opgave. Jeg har i denne Henseende Meget tilfælles med Mystikerne, hvis Eensidighed forøvrigt ogsaa kan sættes deri, at de aldrig komme til Peripherien, men uafladeligt ligge i Centrum. Jeg haaber at have gjort noget Fremskridt i Arbeidet, men smægter og forlænges s. 57 efter Peripherie. Det er derfor, at en Ethik foresvæver mig som min sidste videnskabelige Opgave, dersom der maatte forundes mig Tid eller, hvad der for en stor Deel er det Samme, Evne og Dygtighed dertil.

En peu d'heure  
Dieu labeure,

og afbilledligt gjælder dette ogsaa om Menneskeaaanden. — Klage over Mangel af Tid er meget ofte en Klage over Mangel af Genie eller af Aandens Energie til at gjøre sig til Herre over Tiden ved at sætte det Evige ind i den. Forøvrigt ere der jo ogsaa Forventningens, Forberedelsens, Væxtens og Modneisens Tider. Men endnu befinder jeg mig i Henseende til dette Værk kun i de første svage Begyndelser, og burde i Grunden ikke engang tale derom.

I Søndags (Fastelavnssøndag) holdt jeg en Prædiken over en Troeslærdom, hvorover jeg tidligere aldrig har prædiket og aldrig hørt nogen Prædiken, nemlig Christi Nedfart til Helvede, eller som Themaet ogsaa nærmere kan stilles: „Christi Aabenbarelse for de Døde“ — „Evangeliets Prædiken for de Døde“, hvorved jeg tillige udførligere gik ind i Læren om Mellemtilstanden. Den store Anklang, som denne Prædiken synes at have fundet hos Tilhørerne, synes at vise, at her er et Punkt, der hidindtil har været forsømt og i vor Tid bør gjøres frugtbar. Det knytter sig til en stor Humanitetsinteresse, Spørgsmaalet om de Slægters Frelse, der ikke have troet, fordi de ikke have hørt, ligesom det ogsaa knytter sig til den christelige Interesse for Mellemtilstanden, om hvilken de Fleste kun have en meget uklar, for ikke at sige slet ingen Forestilling. Dette Dogma om descensus s. 58 ad inferos aabner ogsaa store Blik i Verdenssammenhængen og Guds Huusholdning — de forchristelige og efterchristelige Slægter — Tilstanden paa Jorden og i Mellemtilstanden — Henblik til den sidste Fuldendelse, og hertil den indtrængende Formaning til den rette Høren af Guds Ord her paa Jorden. Thi saare varsom maa man være ved ikke angaaende Omvendelsen i Mellemtilstanden at sige Noget, som er ultra scripturam. Thi Skriften taler kun om en Omvendelse hos dem, som ikke have troet, fordi de ikke have hørt paa Jorden. Forøvrigt er den taus og iagttaget stor Tilbageholdenhed, hvorfor der er saa meget større Opfordring til at nytte Naadens Tid her paa Jorden. Det kan forudses, at dersom dette Dogma om descensus skulde faae en større Almindelighed i vor Tids offentlige Forkyndelse — i Theologien er det jo mere og mere kommet op — da vil der af mange Prædikanter blive syndet ved ubesindige og uforsigtige Yttringer i denne Henseende. Men jeg er overbeviist om, at der i dette Dogma ligger et stort, productivt og befrugtende Element for Prædiken, og at det imødekommer en dyb Trang i Menighedens Bevidsthed. Det vilde interessere mig at erfare, om De nogensinde har prædiket herover. Har De det ikke, da forsøg det engang, naar Leilighed og Stemning tilbyder sig; og De skal see, at det lønner sig.

Tak for Deres Venskab, kjære Biskop Laub. Bevar mig det i Fremtiden. Gud velsigne Dem i Embede og Huus!

Deres hengivne H. Martensen.